

ÖZET

Akılcı İlaç Kullanıma Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi

Amaç: Araştırma, akılcı ilaç kullanımına yönelik ebeveyn tutumunun belirlenmesi için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırma, Erzurum’da, bir üniversite hastanesi ile eğitim-araştırma hastanesinin pediatri polikliniklerinde ve bir ASM bölgesinde Mayıs-Aralık 2017 tarihleri arasında metodolojik olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini araştırmanın yapıldığı polikliniklere ve ASM’ye gelen 0-12 yaş çocuğu olan ebeveynler, örneklemini 517 ebeveyn oluşturmuştur. Araştırmanın verilerinin toplanmasında, “Ebeveyn Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Akılcı İlaç Kullanımına Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; geçerlik ve güvenirlik analizleri kullanılmıştır. Ayrıca, yüzdelik, ortalama, bağımsız gruplarda t testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi, varyans analizi ve ileri analizler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada, ölçeğin yüzey geçerliği sağlanırken kapsam geçerlik indeksi 0.71 olarak saptanmıştır. Ölçeğin, açıklayıcı faktör analizi için KMO değeri 0.86, Barlett test $\chi^2 = 7559.22$ ($p < 0.05$) dir. Doğrulayıcı faktör analizi için düzeltilmiş ki-kare değeri 3.47, yaklaşık hataların ortalama karekökü değeri 0.06, karşılaştırmalı uyum indeksi ise 0.06’dur ve bu sonuçlara göre ölçeğin yapısı doğrulanmıştır. Sonuçta ölçek 40 madde ve 2 alt boyut ile şekillenmiştir. Ayrıca ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.88’dir. Madde-toplam korelasyon değerleri 0.322-0.61, test-tekrar test analizi değeri ise $r = 0.85$, $p < 0.05$ dir. Ayrıca ebeveynlerin ölçek toplam puan ortalaması 157.13 ± 16.25 ’tir. Cinsiyete, yaşanılan yere, aile tipine, sosyal güvence durumuna, gelir durumuna, eğitim durumuna, çalışma durumuna, çocuğu hastalandığında başvuru yerine ve reçetesiz ilaç verme durumuna göre puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç: Akılcı İlaç Kullanımına Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği geçerli ve güvenilir bir ölçektir. Araştırmada bazı değişkenlere göre akılcı ilaç kullanımına yönelik tutumun etkilendiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akılcı ilaç kullanımı, ebeveyn, hemşire, ölçek, tutum.